Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Nogle Møenske Mundheld samled til Lærdom fra nogle Høy-Lærde og nogle U-Lærde, nogle nu Fraværende og nogle endnu Nærværende, nogle endnu Levende og nogle nu Døde, af Nævnte Jomfrue-lands Pligtige Tiennere.
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Ernst Henr. Berling, 1735
Fysiske størrelse | Physical extent: 109 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterе ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

59.-10.

DA BOX

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020339323

BIBLIOTHECA · HAFNIENSIS · REGIA

Nogle Ønske-Mundheld

Samled til Lærdom

Fra

Nogle Høy-Lærde og nogle U-Lærde, Nogle nu Fraværende og nogle endnu Nærværende, Nogle endnu Levende og nogle nu Døde,

Af Nævnte

Jomfrue-lands Pligtige Tiennere.

KJØBENHAVN,
Trykt og Bekostet af Ernst Henr. Berling,
Aar 1735.

Imprimatur

P. HORREBOW.

d. 27. Maj. Ao. 1734.

BIBLIOTH. REGIA HAFNIENSIS

En Bie kand samle Honning,
End og fra sumpig Sted.

Af de Blomster Bien trækker
Lægedom,
Trækker Edderkoppen Gift.

Øvrighed.

Høyt i Sæde, Grandt i Sigte.

1. Saa villig til at stifte Love,
Saa færdig til at holde dem.
2. Saa færdig Loven selv at holde,
Saa færdig over andre at exeqvere.
3. Medlidenhed over de Onde
Er Urett imod de Fromme.
4. Elsk saa, at du kand frygtes,
Regier saa, at du kand elskes.
5. Brug Sverdet til de Skyldige,
Og Skiolden for de Uskyldige.
6 Den kand ey vel regiere andre,
Som ey veed at regiere sig selv.
7. Den som har intet Øre at høre med,
Har ey fuldkommen Hovet at regiere med.
8. Hav ey Ørne-Vinger, til at flyve efter Rov,
Men Høne-Vinger, til at bedekke Kyllinger.

Un-

Underdaner.

Var ey Torden, da var Trolde.

1. Herrer have at byde,
   Underdaner have at lyde.
2. Hvor Fred skal være vohnhaftig,
   Maa Justitz ey være landflygtig.
3. Bierne haver deres Visere,
   Og Storkene deres Anførere.
4. Bedre vandre ved een Soel,
   End som ved mange Stierner.
5. Skyd ey din Piil paa Jern-Guder,
   Den springer paa dig tilbage.
6. Da Bremserne stormede Klippen,
   Afstødte de deres Brod.
7. Tvivl du om en Troskabs Løn,
   Tivl ey om Utroskabs Straf.
8. Æres du af dit Fæderne-Land,
   Lad det ey vanæres af dig.

Overmænd.

Op og ned, Er Verdens Leeg.

1. Jo meere Lykken den foyer dig,
   Jo mindre du hovmode dig.
2. Dersom dit Ax end florerer høyt,
   Foragt ey din Rod for den staaer lavt.
3. Vær from imod din Undermand,
   Han kand snart blive din Overmand.
4. Tael ey andet i din Velstand,
   End du vil høre i din Værstand.
5. Som Overmænd yde Forstand,
   Nyde de af Undermænd Respect.
6. Saa stor ÆEre med Høyere at competere,
   Saa stor med ringere at converſere
7. En Kat er ſom en Løve imod en Muus,
   Men kun ſom en Muus imod en Tiger.
8. Meen du at være af mange Allen?
   Maal dig ey med den Korteſte.

Undermænd.

Det Feede vil flyde.

1. Den maa gierne bukke,
Som der mindst formaaer.
2. Heller Urett at lide,
End Urett at giøre.
3. Naar de store Klokker lyder'
Kand de Smaa intet høres.
4. Den Riiges Penge-Klang
Dover tidt den Fattiges Klage-
maal.
5. Formedelst de Stores Gunst
Bliver de Mindres Klage omsonst.
6. En heel Tønde Vand
Kand ey dæmpe een Draabe Olie.
7. Leer-Potter sønderstøde ingen
Malm-Gryder.
Giæs bider ikke gierne Ræve.
8. Ære du din Overmand
Om du vil æres af din Under-
mand.

Embeder.

Af ydmyg Munk en stolt Abbed.

1. Myndighed gior Viisdom,
   Og Penge Veltalenhed.
2. Naar du nævnes ved din Titul,
   Erindre dig dit Embede.
3. Lyset har ey sit Navn af Voxet,
   Men udaf sit klare Skin.
4. Har du Mund til mange at tale,
   Hav og Øren til mange at høre.
5. Vær taalmodig udi Høren
   Og fornuftig udi Svaren.
6. Voxer din Myndighed Span-lang,
   Vaer din Daarskab ey voxer Al-
   len-lang.
7. Vel den Mand, som forsynes med
   Ambt,
   Men bedre det Ambt, som forsynes
   med Mand.
8. Som Ambt besidder Værdighed,
   Burde Værdighed besidde Ambt.

Leeg-

Leegmænd.

Til stor Broog hør store Buxer.

1. En god Conscientie
   Gaaer over Excellencie.
2. Godt at boe udi een lystig Egn,
   Men bedre paa et nærsom Stæd.
3. Nogle boe tryggere under Straa-Tag
   End andre under forgyldte Huuse.
4. Træk ey efter for store Fiske,
   At de Smaa ey undløbe dig.
5. Naar Fluen vil for nær til Lyset,
   Affvier den sine Vinger.
6. Sæt ikke dit Lys for høyt,
   Om din Tandel skal være skiult.
7. Som ved Ambt erlanges Ære,
   Saa bør Ambt erlanges ved Dyd.
8. Tragter du op til Ære-Sæde,
   Da stiig op paa Dyders Trappe.

Lærere.

Lærdom hores, Exempel sees.

1. Naar du legger for andre,
   Da forglem dig ikke selv.
2. Den som skal holde andre vaagende,
   Bør selv ey findes sovende.
3. Hanen opvækker sig først selv med Vingerne,
   Før den opvækker andre med sit Lyd.
4. Som Cantor gior Thonen med Munden,
   Bør han vise Pausen med Haanden.
5. Lad dit Levnet være din Prædiken,
   Om din Prædiken skal være andres Levnet.
6. Den som skal aftoe skidne Pletter,
   Maa først have reene Fingre.
7. Det Duun som neppe kiendes paa Graat,
   Kiendes meget grandt paa Sort.
8. Een Plet paa en sort Kiol,
   Sees gierne med Microscopium.

Tilhørere.

Lev for at lære, lær for at leve.

1. Lad Ørene merke Lærdom,
Og Øyene merke Exempel.

2. Lyd ey saa efter Bekkenes Klang,
At du glemmer Viserens Tone.

3. See ey udi skiæve Speyler,
At dit Siun ikke vanskabes.

4. Du bør ey stille din Cours
Efter en misvisende Compas.

5. Hvad kiærer den sig om god Compas,
Som fører et forassurered Skib.

6. Den nytter ey Speyl at bruge,
Som dog lader Pletten sidde.

7. Indbild dig dog ikke hvid,
Fordi en Mohr er sort.

8. Det som lader ilde paa Sort,
Lader derfor ey vel paa Graat.

Dom-

Dommere.

God Hørere, god Svarere.

1. Dom saaledes imellem andre,
   At andre ey skal domme ilde om dig.
2. Tag først Vej-skaalen i din venstre Haand,
   Før du tager Sverdet i din høyre Haand.
3. Hør en Mand før du svarer;
   Hør fleere før du dømmer.
4. Den som betiener Dommens Sæde med eet Øre,
   Var bedre han havde slet ingen.
5. Hav ey Øyen til at forskielle Personer,
   Og ey Hænder til at tage Gaver.
6. Manges Tænder blive stumpe af Suurt,
   Men en Dommeres kand og af Sødt.
7. Den som fridømmer de Skyldige,
   Han fordømmer de Uskyldige.
8. En utidig Velgierning
   Gaaer i Tal med en Ugierning.

Sag-

Sagsøgere.

Bedre bugned, end brystet.

1. Førend du begynder din Rettergang,
Tag Partiskhed ned af Domstolen.
2. Troe ikke din egen Skygge,
Om den end viiser dig stor.
3. Dømmer du din egen Sag rett,
Dom ey derfor din Næstes urett.
4. Lettere er det en Krig at declarere,
End det er at triumphere.
5. Mageligere er den første Ende at gribe an,
End den sidste er at faae fat.
6. Den, som vil jage en anden,
Kand og selv blive træt.
7. Dyrt falder Medici Vand,
Men dyrere kommer Juristens Blek.
8. Tiden, der fortærer Jern og Staal,
Kand og fortære største Harm.

Of-

Officerer.

Viis dit Gavn, som dit Navn.

1. Vil du have Kiernen,
   Bør du at bryde Skallen.
2. Æren fegter ikke for Helten,
   Men Helten maa fegte for Æren.
3. Den Ørne-Unge, som ikke kand stirre paa Solen,
   Nedstødes af Reeden som en Vanslegtning.
4. Hvad nytter dig et Løve-Vaaben?
   Naar du kun har et Hare-Hierte.
5. Bruger du dine Fædres adelige Vaaben,
   Forsøm ey deres Ridderlige Bedrifter.
6. Berømmelse af Herkomst er vel god,
   Men af egen Dyd er bedre.
7. Berøm dig ey at du gior Kongen Tienneste,
   Men Kongen, at han værdiger dig der til.
8. Et godt Sverd i Strid fælder mange,
   Men et godt Raad frelser fleere.

Ge-

Gemeen.

Sielden bliver blue Hund feed.

1. Fattes ey Haand at stride med,
Ey heller Hierte at døe med.

2. Bedre fri Folk egang at døe,
End stedse Fanger at leve.

3. Klenodiet løber ey efter Manden,
Men Manden maa løbe efter Klenodiet.

4. Den, som er Krigbar med Munden,
Er sielden stridbar med Haanden.

5. Den, som slaaer meest med Asenkieft
Veed mindst at bruge Kaarde.

6. Hvad nytter at din Kaarde er lang?
Naar din Courage dog er stumpet.

7. Krigs-Articlerne bør saa at øves,
At Troens Article ikke glemmes.

8. Om et Forræderie bliver end elsket,
Saa bliver Forræderen dog hadet.

For-

Forældre.

Smaa Gryder have og Øren.

1. Som de Gamle sjunge,
Saa pibe de Unge.
2. Skik dig saa i dine Børns Nærværelse,
Som de skal skikke sig i din Fraværelse.
3. Hvad du vil laste i dine Børn,
Lad dine Børn ey see hos dig.
4. Som Koe bisser fore,
Bisser Rimpling efter.
5. Forglemmer en Fader sin Myndighed,
Barnet glemmer snart sin Ærbødighed.
6. Medens Jernet er varmt og heedt,
Skal det smiddes kroget og ret.
7. Aben elsker sine Unger saa høyt,
At hun tidt krammer dem død.
8. Bedre at Børnene græde
End Forældrene sukke.

Børn

Børn.

Avelos leve, Ærelos døe.

1. Det skal tidlig kroges,
   Som god Krog skal blive.
2. Skal Blomstret florere,
   Maa det have Soel-Skin.
3. Hvad der kommer først i nyt Kar,
   Derefter vil det gierne smage.
4. Saadanne Urter, der haandteres,
   Saadan Lugt der og trækkes.
5. Hvad man agter i Tiden at høste,
   Skal man betidlig saae og plante.
6. I Høsten samles ikke gierne Vin-
   druer,
   Hvor i Foraaret er plantet slaaen
   Torn.
7. Der høstes sielden god Frugt om
   Sommeren,
   Hvor det ey har blomstret vel i
   Vaaren.
8. Ære saaledes dine Forældre,
   Som du vil æres af dine Børn.

Hosbonder.

Som Herren, saa Tienneren.

1. Det, som Speylet er for Stuen,
   Er Hosbonden for alt Huuset.
2. Øve saa Justitz, at du kand elskes,
   Og Fromhed, at du kand frygtes.
3. Straf ikke udi din Harm,
   Og skriv ikke udi din Vrede.
4. Vil du have en god Tienner,
   Lad Tienneren have en viis Hosbonde.
5. Den Kiep, som er kroget,
   Kand ey vise en ret Skygge.
6. Saa færdig at straffe Laster,
   Saa færdig at fremme Dyder.
7. En Tienners formegen Frihed
   Fortærer sin Hosbonds Ære.
8. Den som fæster en Nar for Løn,
   Bør selv have dobbelt Løn.

Tien-

Tiennere.

Tæt Skib flyder, læk Skib ſiunker.

1. Dens Brød, ſom du æder,
   Dens Viiſe bør du qvæde.

2. Gior, hvad du kand,
   Og lær, hvad du ey veed.

3. Gior ej din Sædvane til din Lov,
   Men gior Loven til din Sædvane.

4. Bedre, at giøre det, man ikke vil,
   End at giøre det, man ikke ſkal.

5. Vær heller en Tienner under Viiſe,
   End en Herre over Galne.

6. Agter du at blive en god Herre,
   Lær førſt at være en god Tienner.

7. Den, ſom ikke vil gaae op ad Trappen,
   Kommer ikke vel paa Salen.

8. Knæk ſaaledes Nødden,
   At du kand faae Kiernen.

Manddom.

Vel begyndt, er halv endt.

1. Vel stemmet, lader smukt,
   Vel spillet, lader bedre.
2. Lad ey din Ungdoms gule Haar
   Skæmme din Alderdoms graae
   Haar.
3. Det Æg, som Kundskab har født,
   Bør af Visdom at opklekkes.
4. Den, der haver Oxens Styrke,
   Fattes ofte Rævens Snildhed.
5. Vil du bruge de Unges Styrke,
   Misbrug ej de Gamles Raad.
6. Vil du være klog,
   Da vær ikke selv-klog.
7. At følge alles Raad, er at laste,
   Og sit eget Hoved, ey at rose.
8. Den, der er til at raade,
   Er og til at hielpe.

Ungdom.

Roer ey ved Beeg, det ſmitter dig.

1. Lad ey Sirenernes liſlige Sang
   Forvilde dig i din Seylatz.
2. Følger du efter Løgtemanden,
   Saa ſlipper du i en Moratz.
3. Elle-Kongen ſiges for til deylig og ſkion,
   Men bag til huul og tom.
4. Tidt findes de ſkionneſte Skind
   Paa de farligſte Slanger.
5. Paa de forgiftigſte Urter
   Findes tidt ſmukkeſte Blomſter.
6. Vil du ey ſtinges af Scorpioner,
   Holt dine Fingre fra deres Hul.
7. Kommer du forſt i Laug med Ulve,
   Du lærer ſnart deres Tone.
8. Den, der omgaaes med Halte,
   Kand ſnart lære at halte.

Giftermaal.

Forvidenhed gior Jomfruer rare.

1. Gifter du ikke din Dotter,
   Saa gifter hun sig selv.
2. Det Blomster, som spares for Bien,
   Bliver tidt til Lod for Edderkoppen.
3. Begynd dit Ægteskab i Himmelen,
   Førend du slutter det paa Jorden.
4. Gior du dit Giftermaal hemmelig,
   Da bliver dets Ulyst offentlig.
5. Førend du beder om Dotteren,
   Da merk først efter Moderen.
6. Som den gamle Krabbe kryber fore,
   Kryber gierne den Unge efter.
6. Sigt ej saa paa Rigdom og Dejlighed,
   At du feyler Maalet, som er Dyden.
8. En Dotters Død begrædes faa Dage,
   Hendes onde Giftermaal, alle Dage.

Æg-

Ægteskab.

Giort Gierning kand ey endres.

1. En Hustru er lættere at faae,
   End et Huus er at holde.
2. Efter Qvindens Paastand alting at rette,
   Hør Salomons Viisdom og Samsons Styrke.
3. Naar en ond Mand er som en Diævel,
   Da er en onde Qvinde, som et Helvede.
4. Nogle Sygdomme cureres ved Plaster,
   Men fleere med Taalmodighed.
5. Ingen større Viisdom hos en Mand,
   End at bære over med sin Kone.
6. Skal Qvinden skikke sig efter Mandens Hoved,
   Maa Manden bære over med Qvindens Feyl.
7. Naar Manden elsker det, som Konen hader,
   Saa hader Konen alt, det Manden elsker.
8. En klog Mand gior en viis Kone,
   Og Konen en lyksalig Mand.

Høy-

Høye Embeders Farlighed.

Høye Spring, dybe Fald.

1. Jo fleere Trin du er oppe,
Jo større Slag giver dit Fald.
2. De høyeste Træer i Skoven,
Staaer største Fare for Vinden.
3. Under de meest foerede Klæder
Indfinder sig oftest Snue.
4. Er der Farlighed paa din Vey,
Vær des vaerligere i din Gang.
5. Den, som vil være sikker,
Maa ey leve for tryg.
6. Jo fleere du har at tale til,
Jo fleere du har at svare til.
7. Saaliflig at spise ved store Herrers Bord,
Saa sikker udaf sin egen Vadsæk.
8. Tryggere æder Mark-Muusen sin usel Føde,
End Huus-Muusen sine lekkre Rætter.

Her-

Herre-Gunstes Vanskelighed.

Herre-Hylde, snart at spilde.

1. Roes ikke af Baaden,
Forend Torvet det er holdet.
2. Tidt haver den eene Dyden,
Og den anden Lykken.
3. Vaer dig, at din Stode-Stav
Ey bliver dig til en Slange.
4. Medens der er Frugt i Haugen,
Da bliver Lyst Huuset elsket.
5. Saa længe, der er Talg ved Vaegen,
Saa længe skinner Lyset.
6. Skal din Kakkelovn give dig Varme,
Maa du først give den Brænde.
7. Der maa Ild under Panden,
Om Piberne skal drybe.
8. Den blussende Ild kand og slukkes,
Naar den ey foroges med Brænde.

Flittighed.

Forrettet Gierning, gir beste Sovn.

1. Jo fyriger Hesten løber,
Jo kortere Miilen bliver.

2. Fliid er ingen Møye,
Men Ufliid er dobbelt Møye.

3. Paa giort Arbeyde
Følger beste Hvile.

4. Den Muus, som samler om Høsten,
Feeder ey paa Skov-Katten om
Vinteren.

5. Bedre en Vand-Blein i Haanden,
End en Strikke om Halsen.

6. Lad din Omhu være maadelig,
Og din Gierning betimelig.

7. Ilden er en god Tienner,
Men en ond Hosbonde.

8. Brug din Ild saa til Varme,
At du dig ikke brænder.

Lad-

Ladhed.

Hos laed Arm følger tom Tarm.

1. Katten vilde gierne æde Fiske,
   Skulde han ikke giøre sin Poetke vaad.
2. Jorden findes altid haard,
   For trødden Soe at roede.
3. Strutzen haver vel Vinger,
   Men kommer dog ikke fra Jorden.
4. Den som sover det Røde af Solen,
   Han sover det Feede af Kaalen.
5. Den Qvinde, som fortæller mange Historier,
   Gier ey dyr Tid paa Hor, eller godt Kiøb paa Lærret.
6. Vand-Bien, som intet vil trække,
   Slæbes, som unyttig af Kuben.
7. En Viis foruden Verk,
   Er som en Bie uden Honning.
8. Leg først Haanden paa Ploven,
   For du vender Øyne til Høsten.

Op-

Oprigtighed.

Ord et Ord, Mand en Mand.

1. Hvor din Mund høres bar,
Lad din Haand ey findes lodden.

2. Vær ey formeere Adelig i din Tilsagn,
End Bonde-agtig i din Holden.

3. Holt det, din Pen har skrevet,
Og meer det, din Mund har lovet.

4. Lad dine Løfte-Nøgler,
Ey have falske Meen-Lykker.

5. Bruger andre det nye Ord Polished,
Brug du den gamle Oprigtighed.

6. Vil du have Titul af Oprigtighed,
Da tag den ey af Caracteer.

7. Hvad du prætenderer hos andre,
Lad andre ey savne hos dig.

8. Den, der laaner dig et fast Hierte,
Gield ham ey med en los Tunge.

Falsk-

Falskhed.

Det er ey Guld, alt det som glimrer.

1. Nogle Æble ere deylige for Siunen,
Men ere dog beeske for Smagen.
2. Svanen haver hvidere Fejre,
End den haver Kiod.
3. Under den sødeste Spise
Findes tidt verste Forgift.
4. Salvien er vel yndig af Lugt,
Men farlig for Skruptudsens Spy.
5. Jægeren har en sær Pibe,
Efter en hver Fugls Stemme.
6. Hvis Tunge der er, som Vægtens,
Helder strax til tyngeste Staal.
7. Hvis Gierning ey stemmer med hans Ord,
Stem ej med ham i Raad og Daad.
8. Silke-Ormen i sit eget Spind,
Spinder sig sin egen Død.

Riig-

Riigdom.

Umoeden Frugt, usund Mave.

1. Jo mindre Penge, jo mindre Pung,
Jo fleere Penge, jo større Sorrig.
2. Ilden er yndig til at varme,
Men farlig til at brænde.
3. Den Viin, som fryder Hiertet,
Berøver tidt Forstanden.
4. Vilt du giøre dig riige Arvinger,
Vaer du ey giør fattige Betlere.
5. Udklek dig ey en riig Arving
Udaf den Fattiges Yngel.
6. Riigdom samlet med Urett,
Er som Salt blandet med Reddike.
7. Ruer du paa utidelige Æg,
Du klækker Basilisker.
8. Vil du efterlade dine Børn Arv,
Lad dit ærlige Navn være Hoved-
Lod.

Fat-

Fattigdom.

Armod ynkes, Riigdom hades.

1. Lidet foruden Murren,
   Er bedre, end meget med Knurren.

2. Jo meere dit Kiød er magert,
   Jo mindre findes der Kiertle.

3. Saa stor Fortrydelse ved Fattigdom,
   Saa stor Bekymring ved Riigdom.

4. De Riige æde, naar og hvad de vil,
   De Fattige, naar og hvad de har.

5. Den, som er bange for Fattigdom,
   Tragte ey formeget efter Riigdom.

6. Den, der vil plukke Roser,
   Maa vare sig for Torne.

7. De Urter, som ere een til Sundhed,
   Kand være en anden til Døden.

8. Tidt kand og Sexer Alle
   Forderve beste Spil.

Fornøyelighed.

Bedre Lidet, end Intet.

1. Heller at gaae barfoddet,
End at have ingen Fødder.
2. Bedre er et frugtbar Æble-Træ,
End et tørt Laurbær-Træ.
3. Krummer smager Hyrden bedre i sin Hytte,
End Kongelige Rætter i Pallatzer.
4. Fuglen er meer fornøjet i sin liden reede,
End udi et forgyldt Fugle-Buur.
5. Bedre er at vilde øde og have lidet,
End at have meget og kunde intet.
6. Flittighed giver Brød,
Fornøyelighed gir det Smag.
7. Vil du ey kaldes gierrig,
Da lad dig findes fornøyelig.
8. Den, der skyer for en Støv-Regn,
Maa tidt vandre i Platz-Regn.

Of-

Gierrighed.

Heller Herre, end som Tienner.

1. Den Fattige fattes meget,
   Den Gierrige fattes alt.
2. En Viis tragter efter Nødtørft,
   En Daare efter Overflød.
3. Med Vand, som du kand lædskes,
   Kand du ogsaa druknes.
4. Bedre du drukner dine Penge,
   End dine Penge dig.
5. Dagting du heller Riigdom,
   End Riigdom skal dagtinge dig.
6. Bug-Sorge volder, Fugle-Fængeren hænger Strikken,
   Og Fuglen til at fælde i Strikken.
7. Fisken den fanger vel Maddingen,
   Men Krogen derunder, fanger dog Fisken.
8. En urett Vinding af Forældrene,
   Bliver en ret Forsvinding for Bornene.

Gavmild.

Offre ey Kallun af staalen Koe.

1. Vil du roeses af din Riden,
Da riid din egen Hest.

2. Gavers Uddeelere vinder Venner,
Og des Annammelse selger Frihed.

3. Lad ikke savnes din Godhed,
Hvor din Godhed end savner Takken.

4. Naar du et Foster vel avler,
Lad det og blive vel fodt.

5. Har du et godt Hierte-Laug,
Hav og et godt Haande-Laug.

6. Naar du giver Hesten Spooren,
Da giv ham ogsaa Toylen.

7. Bedre er lidet udi Haanden,
End meget udi Munden.

8. Giver du til en Odere,
Bliver du for fattig end han riig.

Kar-

Karrig.

Sulten Luus, sielden feed.

1. Karrig Mand holder længe Huus,
Skindtør holder i Forraad.
2. Svampen trækker villig til sig,
Men giver nødig fra sig.
3. Den Karrige savner
End og det, den Runde giver.
4. Saa ondt, at begiere, og intet faae,
Saa ondt at have, og intet nyde.
5. Medicin vel brugt, det hielper,
Men misbrugt, det skader.
6. Det, som spares ved Sæden,
Det savnes udi Høsten.
7. Som Vogn-Manden føder Hestene,
Saa føder Hestene Vogn-Manden.
8. Naar Mad-Moderen ej udbløder Sil-
den med Vand,
Bløder Folkene den siden med Øl.

Ydmyg.

Bedre at bukke, end bukkes.

1. Det Hoffærdighed er for Lasterne,
   Det er Ydmyghed for Dyderne.
2. Ingen vil hede hoffærdig,
   Og ingen kiendes ret ydmyg.
3. Vil du have en særlig Moede,
   Da klæd dig i Ydmyghed.
4. Saa høyt den eene Spand i Værdighed,
   Saa dybt den anden i Ydmyghed.
5. Jo meere Frugt paa dit Træ,
   Jo dybere dine Greene.
6. Hvor der ydes Ærbødighed,
   Der annammes Ærværdighed.
7. Et smidigt Træ kand bugne,
   Naar det stive Træ maa briste.
8. Bedre er at bukke Hovedet,
   End at støde Panden.

Hof-

Hoffærdig.

Gods gior Mood, Mood gior Fald.

1. Det Æg, som vil flyde oven paa,
Har gierne Skade inden i.

2. Een Muus alleene i en Molle,
Meener, at den selv er Møller.

3. Den kand ey vel kiende andre,
Som ikke kiender sig selv.

4. Naar Krop-Duen er størst opblæst,
Falder den baglends ned af Taget.

5. Naar Boblen er paa det største,
Er den nermest til at briste.

6. Den der drømmer sig en stor Herre,
Vogner tidt en stakkels Betlere.

7. Den, som spiser sig med høye Tanker,
Maa legge sig med slunkken Mave.

8. Tag af andres Hovmod saadan Væmmelse,
At du af din egen kand faae en Klogelse.

Maadelighed.

Megen Giødning, meget Ukrud.

1. Vi tærer for at leve,
   Men lever ey for at tære.
2. Det, som smager vel for Munden,
   Er ikke altid sundt for Pungen.
3. Megen Drikken fortærer Forstanden,
   Megen Æden fortærer Sundheden.
4. Hvor Overflod sees i Begyndelse,
   Findes gierne Mangel i Enden.
5. Hvis Lampe der brænder om Dagen,
   Fattes gierne Olje om Aftenen.
6. Den der begynder med et Guld-Hoved,
   Ender gierne med toe Leer-Fødder.
7. Fuglen bygger sin Reede ey større,
   End den sine Vinger kand strække.
8. Byg ikke saaledes din Grund,
   At du bygger dig selv uden for.

Drukkenskab.

Lange Nætter, mavre Høns.

1. Den Fugl, som piber tidlig om Morgenen,
Tager gierne Katten for Aftenen.
2. Det Skib, som altid seiler med vaade Seyl,
Faaer meget snart raadne Seyl.
3. Naar et Skib overlades,
Er det nær til Undergang.
4. Tager Værten for mange Giæster ind,
Saa maa han selv staae ude.
5. Hvad Titul der end sættes paa Ruus,
Saa heder den dog Drukkenskab.
6. Af Ruus afles Nat-Ravne,
Af Nat Ravne smaa Diævle.
7. Ved det Folk lever ilde,
Lever Docterne vel.
8. Drik saa, paa andres Sundhed,
At du ey fordrikker din egen.

Sparsom.

Høet oppe, Koen død.

1. Vær ey en Elskere af Andres,
Og ey en Hadere af dit Eget.
2. Det, som forødes om Sommeren,
Bliver tidt savnet om Vinteren.
3. Den, som intet sparer paa Bredden,
Sparer tidt forsilde paa Bunden.
4. Bedre een sparred Pending,
End hundrede fortærede Gylden.
5. Det Skib, som er dybgaaende,
Er snart til at tørne.
6. Det Vand inden i Skibet tynger,
Det uden fore lætter.
7. Lad Vægten paa dit Fad og Bægere
Ey overgaae dit Plou-Jern.
8. Klæd dine Børn saa i deres Ungdom,
At de ey skal see dig nogen i din
Alderdom.

Ød-

Ordsel.

Juule-Sommer, Paaske-Vinter.

1. Efter en god Avlere,
Kommer gierne en god Odere.
2. Paa et feedt Middags Maaltid,
Folger gierne en maver Nadver.
3. Den som spiser gierne feedt,
Maa vente sig en Halsbrynde.
4. Gior du ikke din Regning,
Saa gior den sig nok selv.
5. Til en god Huusholdning
Hor en god Huus-Sorg.
6. Den Penge, som du vel sparer,
Er saa god, som den du vel vinder.
7. Skal din Fortæring styrke dit Arbejde,
Maa den ey være din Gierning.
8. Den, som giver til han tigger,
Bor slaaes til han ligger.

Taushed.

Ey at svare, er tidt et Svar.

1. Den kundgior og Viisdom,
   Som skiuler sin Vanvittighed.
2. Hav heller Tungen i dit Hierte,
   End Hiertet i din Tunge.
3. Brug heller to gange to Øren,
   End eengang een Tunge.
4. Sliv ey din Tunge formeget løs,
   At den tager dig selv til Fange.
5. Sikkere er, at du selv tier,
   End at bede andre derom.
6. Det, som er taugt, hersker du over,
   Det, som er sagt, hersker over dig.
7. Den, andet siger, end han meener, er en Skalk,
   Den, der siger alt det, han meener, er en Giek.
8. Naar Manden roeses af sin Veltalenhed,
   Roeses Konen af sin Taushed.

Slad-

Sladder.

Som Abbeden, saa Conventet.

1. Hvis der var ingen Hælere,
Var der ey saa mange Stiælere.

2. Laan ikke enhver dit Øre,
Som vil laane dig sin Tunge.

3. Hvor et Skib losser sin Ladning,
Gaaer det ey fra uden Baglast.

4. At selge, som kiøbt,
Gior tidt falsk Handel.

5. Den, som troer alle,
Bliver af alle ikke troet.

6. Sladder omkommer sin Hosbonde,
Og forgiver sin Herbergerere.

7. Den Høne, som ey kand tie,
Den mister ofte sit Æg.

8. For Ravnen ey kand tie, naar han har,
Maa han skrige, naar han fattes.

Dyd.

Dyd.

Hvor Dyd skal tegnes, maa ey bruges U.

1. Ved Dyd erlanges Ambter,
   Ved Ambt staaer Patronen Fare.
2. Alderen ziires med graa Haar,
   Men Dyden kroner dem.
3. Dyden pryder Dragten,
   Men Dragten ikke Dyden.
4. Vil du have Navn af Dyden,
   Bør den først have Navn af dig.
5. Den Dyd, som er virkelig,
   Har Rang for den Titular.
6. Vil du oprette dig en Ære-Støtte,
   Opreys den ved din Dyd-Støtte.
7. Den, som vil ind i Ærens Tempel,
   Maa først giennem Dydens Tempel.
8. Brug Viisdom til dit Roer,
   Men Dyder til dit Speyl.

Ond

Ond Natur.

Næller avler Nælle-Froe.

1. Art tyger Art,
   Af Trold fødes Diævle.
2. Ud af Ogle-Æg
   Kommer Ogle-Unger.
3. Ræve avler Ræve-Unger,
   Ræve-Unger er og Ræve.
4. Troe ikke Fanden,
   Naar han end drikker Luud.
5. Naar Ræven forandrer sin Couleur,
   Forandrer han ey sin Natur.
6. Hvad som er af Katte,
   Lader ikke gierne af at muuse.
7. Uglen bygger nødigst,
   Hvor Solen skinner klareſt.
8. Saa nødigt, en Viis omgaaes en Daare,
   Vil en Daare omgaaes en Viis.

Sandhed.

Neppe Tienneste, næppere Løn.

1. Fursvantzeres Elskere
Er Sandheds Hadere.

2. Der høres ey vissere Sandhed,
End at Sandhed ilde høres.

3. Den, som er ubekiendt,
Den laanes ey gierne Huus.

4. Sandhed maa altid have Strid,
Men ey altid holde Seyer.

5. Sandhed, den avler Had,
Og Fortræd vil qvæle sin Moder.

6. Sandhed, som burde staae nøgen,
Den bliver saa ilde beklæd.

7. Vandrer Solen end igiennem Skorpionens Tegn,
Saa bliver den dog en klar Soel.

8. Gior andres Logn dig en Vunde,
Lad din Sandhed være dit Plaster.

Logn.

Løgn.

Jo meere slidt, jo mindre forslidt.

1. Hvor Søster-Sladder slipper ind,
Lukker Broder Løgn intet ude.

2. Kaalen kommer ikke altid paa Bordet,
Som den ofes af Gryden i Kiekenet.

3. Det, som bliver vel spunden paa Teenen,
Bliver tidt ilde vunden paa Haspen.

4. Udsluk ikke en andens Lys,
For dit eget at brænde klart.

5. Den Nærværende bør du saa at roese,
At den Fraværende derved ej lastes.

6. Saa nødig med din Haand at saare,
Saa nødig med din Tunge at dræbe.

7. Den, der er villig til at lyve,
Er ey uvillig til at stiæle.

8. Dersom at lyve var en Konst,
Var Verden fuld af Konstnere.

For-

Forligelig.

Heller Doctor, end Boddel.

1. Hvad som du ey kand læge,
   See til, du intet saarer.
2. Bær heller Vand til at slukke,
   End Væd, til at brænde.
3. Jo meere et Hav oprøres,
   Jo meere giver det Skum.
4. Lettere er at bukke sig efter et Straa,
   End at reyse sig at bryde en Green.
5. Heller at fly for Faren,
   End at umage Docteren.
6. Bedre den Medicin, som underholder Sundheden,
   End den Purgation, som fordriver Sygdommen.
7. Bedre, at du voldgiver din Sag,
   End du sætter dig selv til Dømere.
8. Man kand dog høre meget,
   Forend Ørene falder af.

Klam-

Klammervuren.

Galne Hunde, Revne Skind.

1. Den, som jager med Katte,
Fanger ey andet end Muus.
2. Den Hund, som gierne bider,
Maa tidt lade Haar til Skaden.
3. Hvem, som vil have sin Kam i andres Haar,
Bliver sielden fri for løse Haar.
4. Den, som løber efter Ulykke,
Han enten hindrer eller hindres.
5. Krukken gaaer saa længe til Kilde,
Indtil den kommer brudden hiem.
6. Tidt spørges dog de Vinde,
At største Eeg maa bugne.
7. Spar dig selv det første Ord,
Saa sparer andre dig det sidste.
8. Hvad du spytter i sydende Bæg,
Det faaer du dobbelt tilbage.

Forsigtig.

Troe alle vel, dig selver best.

1. Har Viisdom hiulpet dig op,
   Lad Forsigtighed hytte dig fra Fald.
2. Vær forstandig i din Tale,
   Og forsigtig i din Skriven.
3. Vær forsigtig i det nærværende,
   Og eftertænksom i det tilstundende.
4. Faaer du Lyst til noget at begiere,
   Betænk dig for du det søger.
5. Forend du sætter din Fod paa Vejen,
   Vend først dit Øye til Maalet.
6. Som Enden er sidst i Gierningen,
   Maa den være først i Betragtningen.
7. Lad din Tredskhed ey overgaae din Eenfoldighed,
   Og din Enfoldighed ey din Tredskhed.
8. Naar du flyer for Ulvens Tuden,
   Vaer dig, du ey falder i Rævens Grav.

Ubetænksom.

Ilende Hund, blinde Hvalpe.

1. Heller retsindig tvivlraadig,
End forhastig mistænkelig.
2. Den, som meget snart troer,
Bliver meget snart bedragen.
3. Tidt gjøres det i Hastighed,
Som maa begrædes i Langsomhed.
4. Forsildig kastes Bronden igien,
Naar Barnet alt er druknet.
5. Bedre udi Tiden at høre,
End i Eftertiden at erfare.
6. Ukrympede Klæder de korter,
Ubetænkte Anslag de fejler.
7. Tag aldrig Raad af den,
Som ey veed at raade sig selv.
8. Rætter du din Cours efter hvert Compas,
Saa gier du et galt Bestik.

Tilsiuns.

Til Rumpen, som Koen eyer.

1. Det er Husbondens Øye,
Som giør Hesten feed.

2. Husbonden seer skarpere med eet Øje,
End Tienneren med to.

3. Hvor Husbonden han gaaer star-blind,
Gaaer Tienneren gierne stok-blind.

4. See til og gak med,
Er to gode Tyende i et Huus.

5. See for dig, see bag dig,
Din Tærsker ey bedrager dig.

6. Lad din Hustru være dit venstre,
Men du selv det høyre Øye.

7. Bedre, at du selv bruger Briller,
End andre skal sætte dig dem paa.

8. Forsildig at du bruger din Kikkert,
Naar dit Skib er stødt paa Land.

Forsømmelig.

Det Lam, som er bageſt, er helſt for Ulven.

1. Tidt tænkes meere, end ſiges,
Og ſiges meere, end gieres.
2. Medens du er i Roeret,
Forſøm ey at ſkiære Pipper.
3. Den, ſom i Vaaren intet ſaaer,
Faaer om Sommeren intet at høſte.
4. Een Dags god Vind forſømt,
Hindrer mange Miiles Seylatz.
5. Tidt klager Manden ret over Qvinden,
Og Qvinden ikke uret over Manden.
6. Som din Gierning eſter Tiid,
Saa din Tiid og eſter Gierning.
7. Forlad dig ſaa paa din Kones Fliid,
At du ſelv ey bliver uflittig.
8. Vær langſom til at raadſlaae,
Men haſtig til at fuldbyrde.

Veltalenhed.

Først stemmes, for spilles.

1. Den lærer ey vel at tale,
Som ey har lært at tie.

2. Bedre, at vide meere end tales,
End at tale meer end vides.

3. Fromhed kiendes paa Gierningen,
Men Viisdom kiendes paa Talen.

4. Fordi Storkens Næv er lang,
Er dens Sang ikke saa sød.

5. Bestod alting udi Storhed,
Da opløb Koen Haren.

6. Det er ej om Orgelets høye Lyd,
Men om dets Harmonie.

7. Fleere kand trykke Veyr udaf Belgerne,
End der kand give Toene udi Verket.

8. Kriig føres ved dygtige Vaaben,
Fred gieres ved veltalende Tunger.

Stor-

Storpralenhed.

Store Ord fylder ey Sække.

1. Naar Hanen vinder en liden Kamp,
Giver den et stort Skraal.
2. Kunde en Krig vindes ved Skraal,
Var Eselet en stridbar Helt.
3. Froen gior sig tidt et større Hoved,
End som den har Krop.
4. Den Tonde, som giver mest Lyd,
Findes gierne mest tom.
5. Hvor der løber formeget udaf Munden,
Der savnes gierne noget i Hovedet.
6. Aben kalder sine Unger kiønnest,
Og Daaren sin Tale klogest.
7. Siger du din Viisdom er stor,
Siger andre din Daarskab er større.
8. Naar Daaren udpraler sin Velstand,
Forberger den Viise sin Nødtørft.

Venner at vælge.

Grunden proves, for der bygges.

1. Ved Ilden proves Guldet,
   I Noden proves Venner.
2. Det Venskab, som skal bygges bestandig,
   Maa ey have Interesse til Grund-Steen.
3. Gior ey med nogen Venskab,
   For at giore andre Fiendskab.
4. Holt ey din Ven for tryggest,
   Der bestiger den Vej-skaal, som er tyngest.
5. Betroe dig ey udi dens Skiød,
   Som vil afklippe dig dit Haar.
6. Bedre iblant offentlige Fiender,
   End iblant falske Venner.
7. Ofte findes et Lod Venskab
   Saa godt, som et heel Pund Slegtskab.
8. Venner skal langsom vælges,
   Men ingen Tid forlades.

Ven-

Venskab at beholde.

Viis din Ven, hvad han bør viise.

1. Det, som skal vare længe,
   Maa ikke bruges hver Dag.
2. Ofte at see udi Kikkerten,
   Kand snart forderve Siunen.
3. Lær at kiende din Fiende,
   Og meer at kiende din Ven.
4. Omgaaes din Fiende med Klogskab,
   Og din Ven med Forstand.
5. Omgaaes din Ven, som han kunde
   blive din Fiende,
   Og din Fiende, som han kunde
   blive din Ven.
6. Tag heller haarde Ord af en Ven,
   End søde Ord af en Fiende.
7. Slægtskab henger sammen i Blodet,
   Men Venskab udi Hiertet.
8. Hvis Venskab du vilt holde,
   Lad den ey savne dit.

Frimodig.

Frisk Mood, halv Tæring.

1. Een god Vand-Hund
   Skyer intet Gade-Kær.
2. Naar Stormen er sterst,
   Kiendes Styremandens Konst best.
3. Med slet Kort at spille,
   Hør best Forstand til at vinde.
4. Paa det sletteste Marked,
   Hører det friskeste Mood.
5. Den, som tænker til at vinde,
   Maa ey frygte for at tabe.
6. Den, der har Hierte til at stride,
   Behøver meere Hierte til at fly.
7. Lad en andens Kleinmodighed
   Ey volde dig Stormodighed.
8. De allertapperste Helte
   Raade allermindst til Krig.

Kleinmodig.

Lidet Hierte, mindre Hierne.

1. Den, som frygter for hver Sky,
Kommer seent til sin Høst.
2. Den, som er bange for Buske,
Kommer aldrig udi Skov.
3. Cameelet har en stor Lunge,
Og desmindre Hierte.
4. Den Hund, som bieffer meget,
Han bider ikkun lidet.
5. Lad dig ey kiende Stormodig,
Og ikke findes kleinmodig.
6. Lad saa kiende dit Love-Hierte,
At det kiendes fra en Hare-Fod.
7. Den Styrke, som bør være i Armene,
Maa ey sættes ned i Fodderne.
8. Enten fægte, som en Mand,
Eller græde, som en Qvinde.

Fromhed.

For Sødt gir Sliim, for Suurt gir Kneeb.

1. Forlidet og formeget
   Forderver alting.
2. Med Respect elsket,
   Og med Kiærlighed respecteret.
3. Hvad du kand vinde ved Fred,
   Der til brug ingen Krig.
4. Bedre at curere med Advarsel,
   End at straffe med Pidske.
5. Lad din Roes heller sporges af Fromhed,
   End at fornemmes af Strenghed.
6. Fromhed imod de Onde,
   Er Ondskab imod de Fromme.
7. Vær ey saa arrig, at du bider Giæs,
   Og ey saa from, at Giæs bide dig.
8. Stoel ey saa paa andres Fromhed,
   At du forglemmer din egen.

Skiemt.

Strænghed.

Haardt stemmet, snart sprunget.

1. Til den Hest, som er villig,
Bør ey bruges Sporer.
2. Lyset bør at brandes,
Men saa det ikke slukkes.
3. Ambolten og Hammeren
Giør Jernet ikke blødere.
4. Hærder du dit Sverd for haardt,
Saa kand det snarlig springe.
5. Vil du af mange frygtes,
Har du og for mange at frygte.
6. Bedre at elskes for sin Fromhed,
End at frygtes for sin Strenghed.
7. Lad de Onde saa frygte dig,
At de Fromme kand elske dig,
8. Naar du dræber din Vrede,
Overvinder du een Fiende.

Tidsfordriv.

Bedre i Visse, end udi Vente.

1. Holdt paa det, du har, I.
Du veedst ey hvad du faaer.

2. Bedre er en vis Naade, 2.
End et uvist Haab.

3. Vissere er een Fugl i Haanden, 3.
End tre udi Skoven.

4. Lad Tiden, som lærer alting. 4.
Lære dig din Tid løber altid.

5. Tyve stiæler Gods og Penge, 5.
Men Venner stiæler Tiden.

6. Meddeel saaledes til andre, 6.
At du beholde noget for dig selv.

7. Findes Tiden dig Nøttig, 7.
Lad den ey finde dig unøttig.

8. Som Tiden kroner Livet, 8.
Bør Livet krone Tiden.

Skiemt.

Skiemt.

Maadelig Polse smager best.

1. Forend du slipper dit Fæ los,
Indhægne det i sine Skranker.

2. Lad din Skiemt være lystig,
Og din Alvor fornuftig.

3. Lidet Sukker gir Maden Smag,
Men meget gior den vammel.

4. Hvor Skiemten er | formeget,
Er Giekken ikke langt borte.

5. Udaf den sødeste Viin,
Kand og blive suur Eddike.

6. Det, som kand være sundt i Julio,
Kand være usundt i Januario.

7. Det Plaster, som passer til Fødderne,
Passer ey derfor til Hovedet.

8. Den, der nu leer ad din Artighed,
Leer ret nu ad din Daarlighed.

Ryg-

Rygte.

Rygtet folger Manden til Dor.

1. Hvor Skaden den flyver,
Der folger og Rumpen.
2. Aadselet stinker længer bort,
End den Sted det ligger.
3. Blomstret yder sin Lugt,
End hen udi fremmede Beed.
4. Bedre at høre sin ringe Herkomst,
En at høre sit onde Forhold.
5. Roes dig ey af din gode Slegt,
Saa længe du selv vanslegter.
6. Vil du tituleres for en ærlig Mand,
Lad din Gierning være Cermoni-
Mester.
7. Som din Dyd preger Zignetet,
Saa trykkes dit Vaaben i Lakket.
8. Spør du om dig et ondt Rygte,
Spør, om din Gierning ey selv
var Posten.

Bagvaskelse.

Andres Smitte gior dig ey hvid.

1. Den, hos dig tael Ondt om andre,
   Taler hos andre ey Godt om dig.
2. Hvor Post-Sækken bliver tommet,
   Bliver den igien fyldet.
3. Hvor Fluen ikke finder Hul,
   Der stikker den selv Hul.
4. Slangen trækker sin Forgift
   End og af sundeste Blomster.
5. Den, der er villig at dræbe med sin
   Mund,
   Findes vel ey uvillig med sin Haand.
6. Saa lidet dig selv at roese,
   Saa lidet en anden at laste.
7. Tael ey noget saa hemmelig,
   Du jo tør tilstaae offentlig.
8. Lad dit ustraffelige Levnet
   Giøre Bagvaskeren til en Løgner.

Taknemmelighed.

Smuk Vise qvædes ofte.

1. See meere paa Giverens Villie,
   End som paa Gavens Storhed.
2. Tidt findes de störste Perler
   Udi de mindste Skaller.
3. Den bør Tak, som hialp dig op,
   Den meer, der hialp dig fra Fald
4. Hvor gammel Velgierning auler Tak
   Bør ny Velgierning at föde den.
5. Den Ager, som gav dig god Höst,
   Bør du igien at besaae.
6. Laan bør leveres Lyde-løs,
   Og Gaver ey annammes Takkeløs
7. Velgierning uden Tak,
   Er som Betalning uden Qvitering
8. Det kaldes unyttige Skyer,
   Som trækker Vand, og ey giver
   Regn.

Utak

Utaknemmelighed.

Brod, som er ædt, bliver snart forgiæt.

1. Den der crediterer Velgierning for Tak,
Faaer gierne et U til Villighed.
2. Naar Gøgen er opfødt af Fuglen,
Bliver Fuglen opædt af Gøgen.
3. Svalen for 4 Maaneders Herberge,
Betaler med 5 Ungers Møeg.
4. Naar Møddingen nyder Solens Skin,
Saa yder den sin verste Stank.
5. Den Ager, som faaer meest Gødning,
Giver tidt meeste Ukrud.
6. Naar Kakkelovnen faaer mest Brænde,
Giver den snareſt Stank.
7. Tidt den, du sætter paa din Axel,
Vil sætte sig paa dit Hoved.
8. Tidt beder Faderen om at faae en Søn,
Og Sønnen om at miste en Fader.

Medgang.

Gode Dage, stærke Beene.

1. Vær ey meget glad udi Medgang,
Og ey meere bedrøvet i Modgang.

2. Lad Modgang ikke forraske dig,
Og Medgang ey formaste dig.

3. Lad Veestand ikke giøre dig kleinmodig,
Og Velstand ikke hofmodig.

4. Den, der ej kiender sig selv i Velstand,
Den kiendes ey af andre i Veestand.

5. Efter det klareste Soel-Skin
Følger tidt merkeste Regn-Skyer.

6. Naar Veyret er meest stille,
Maa Skipperen dog frygte for Storm.

7. Det Træ, som nu findes med Frugt,
Det findes een anden Tid tør.

8. Ved Lykkens Opgang sneer Venner,
Ved dens Undergang hagler Fiender.

Modgang.

Grædende Barn, siungende Amme.

1. Vil du nyde Ildens Varme,
Maa du og lide dens Rog.

2. Nævner du Lykken i din Medgang,
Glem ey Taalmodighed i din Modgang.

3. Til en Sorrig at dølge,
Hør et mandig Hierte.

4. Find en Sorrig, som et Menneske,
Men bær den, som en Christen.

5. Smag ej saa paa den beedske Skalle,
At du forglemmer den søde Kierne.

6. De Lande, som give de giftigste Dyr,
De aule og de sundeste Urter.

7. De Dage, som ere de koldeste,
De ere ogsaa de korteste.

8. Gaaer Solen ned i Vester,
Saa dages den igien i Øster.

Lykkens Forandring.

Efter Nye, kommer Næ.

1. Intet er saa bestandigt,
Som Ubestandighed.
2. Den Trompet, som nu bliver brugt til Fryd,
Bliver anden Tid brugt til Strid.
3. Lykken fælder saa mange Store ned,
Som den reiser Smaa op.
4. Af Jord kand blive Solv,
Af Solv kand blive Skum.
5. Den, som en Tid kaldes Morgen-stiernen,
Kaldes en anden Tid Aften-stiernen.
6. Den, som i Dag har Hoved-Vee af Latter,
Kand i Morgen faae Ondt af Graad.
7. Lad Lykkens Dunklen ey forvilde dig,
Og dens Blinken ey forraske dig.
8. See Lykken suurt, vogt dig for dens Bid,
Giver den Smiil, hyt dig for dens Gift.

Klog-

Klog af andres Skade.

Gamle Historier, nye Lectie.

1. Lærdom og Erfarenhed
   Er Moderen til Viisdom.
2. Ud af gammelt Jern
   Kand smiddes nye Harnisk.
3. Udaf de giftigste Slanger
   Kand bereedes en god Præservativ.
4. Lær du af andres Kors,
   Hvorledes du kand bære dit.
5. Lad en andens Skib-Brag
   Tiene dig til et Søe-Merke.
6. Hvad som skeer een til Straf,
   Skeer andre til Exempel.
7. Lad de forrige Tiders Straf
   Være dine Tiders Lærdom.
8. Brug andres Straf til dit Speil,
   At de ey skal bruge din til deres.

Spil og Dobbel.

Megen Syening gier stakket Traad.

1. Naar hver beholder sit,
   Saa faaer Fanden intet.
2. Saa ilde dit eget er at miste,
   Saa ilde din Næstes at faae.
3. Vær ey en Hadere af dit Eget,
   Ey heller en Elskere af Andres.
4. Hav ey større Lyst til at vinde,
   End du har Taalmodighed til at tabe.
5. Oftere findes der Fiskere,
   End der findes Fangere.
6. Løb ey saa efter det Uvisse,
   At du forløber det Visse.
7. Den, der vil giøre nyt Guld,
   Mister tidt sit gamle Bly.
8. Spil ey med din Ven,
   At du ey skal vinde en Fiende.

Frem-

Fremmede Sager.

Naar alting friſt da er hiemme beſt.

1. See ey paa Himmelens Løb,
   At du feyler din egen Vey.
2. Forend du betragter andre Lande,
   Grandſk forſt Tilſtanden i dit eget Huus.
3. Den, ſom ſtuderer meget fremmede Sager,
   Kand ſnart forglemme ſine egne.
4. Hvem, ſom gierne vil røre udi andres Potter,
   Hans egen løber over, eller ſvies ved.
5. Den, ſom vil ſkure andres Gryder,
   Bliver ey gierne fri for Smitte.
6. Den Bibe, ſom vil hytte heele Marken,
   Kand ej hytte ſin egen Reede.
7. Den, ſom vil giøre dig navnkundig,
   Bliver tidt meere, end han vilde.
8. Af riige Kiøbmænd; fattige Herremænd,
   Af fattige Herremænd ſtore Betlere.

Som selv vil hendes.

Kiærlighed gior Deelagtighed.

1. Lad du enhver beholde sit,
   Saa beholder du og dit.
2. Vil du af andre ey tales ilde,
   Bør du om andre ey ilde at tale.
3. Hvo Fred vil beholde,
   Maa ey selv Fred bryde.
4. Den, som Stads-Rett vil nyde,
   Bør ey Stats-Rett at bryde,
5. Hvis Nativitet er til at stiele.
   Er ogsaa til at hænge.
6. Vil du nyde Fædrene-Lands Respect,
   Lad det ey savne din Douceur.
7. Vil du æres af dine Børn,
   Lad dem ey vanæres af dig.
8. Yd saa Respect for din Overmand,
   Som du vil nyde af din Undermand.

Lige for Lige.

For Galskab faaer en Giek sin Løn.

1. Den, som vil giøre Ondt,
   Er vaa Veyen til at lide Ondt.
2. Det, du en anden gior,
   Kand du fra anden vendte.
3. Den ey Fortræd kand taale,
   Hytte sig fra Fortræd at giøre.
4. Den i Velstand ey kiender sig selv,
   Bliver i Veestand ey kiendt af andre.
5. Det Venskab din Ungdom forsmaaer,
   Bliver din Alderdom ey tilbudet.
6. Som Katten greb den svage Muus,
   Greb Tigren den svage Kat.
7. Griis maa tidt betale,
   Hvad Soen haver brudt.
8. Den, som vil dræbe andre med sin Mund,
   Var bedre, at have en tilsnoret Hals.

Had.

Had.

Had auler Hævn, Hævn føder Had.

1. Had begraver de Levende,
   Og opgraver de Døde.
2. Som Kiærlighed fordriver Had,
   Saa Had fordriver Kiærlighed.
3. Mange lide saa Ondt ved andres Lykke,
   Som ved deres egen Ulykke.
4. Faer fra det Huus, hvor Fienden slipper ind,
   Men meere hvor han faaer Natte-Leye,
5. Sikkere at slukke Ilden om Aftenen,
   End at dølge den i Asken om Natten.
6. Flyver Fuglen end over dit Hoved,
   Lad den ey bygge i dit Haar.
7. Bedre at du dræber Egget,
   End Basilisken dræber dig.
8. Venskab maa ey være, som Lygten,
   Tændt paa Gaden og slukt i Huuset.

Misundelse.

Jo meere Frugt, jo fleere Orme.

1. Hvor der er vel af Velsignelser,
   Feiler intet for Misundelse.
2. Den, som haver onde Øyen,
   Kand ey taale Solens Skin.
3. De Onde deres Had,
   Lider ey de Fromme deres Lykke.
4. Mange lever ikke vel,
   Fordi andre lever ikke ilde.
5. Ørnens Vinger er ham ey saa fornøielig,
   Som andre Fugles er ham fortrydelig.
6. Dersom Katten fik toe Vinger,
   Beholdt Spurven ikke een.
7. Rog af vel-lugtende Urter
   Giør Tiger-Dyret rasende.
8. Ved Speyl dræbes Basiliſken,
   Ved Dyd dræbes Misundere.

Selv-

Selv-Roes.

Det, som stinker bliver skyed.

1. Haren roeser sine Unger af Mængde,
Og Løven sine Unger af Størrelse.
2. Den, som vitloftig opregner sin Slegt,
Kand snart naae til Tive.
3. Den, som fattes Roes af andre,
Maa tidt giøre sig selv Umage.
4. Vil du roeses af Uden-Lands Reiser,
Lad din Lærdom være din Tolk.
5. Roeser du de store Stæder,
Saa lad de smaa ey laste dig.
6. Den, som kalder sig selv klog,
Kalder andre en stor Nar.
7. Gode Gierninger ere vel berømmelig,
Men egen Roes deraf er skammelig.
8. Onde Gierninger ligner Menneskен,
Berømmelse deraf ligner Diævelen.

Skin-

Skin-Hellighed.

Pillegrims Fær gior sielden hellig.

1. Under en ziirlig Munke-Kappe
   Skiules ofte en grum Skalk.
2. Med en hellig Kappe fra Mecca Tempel
   Bliver tidt et Esel dækket.
3. Med Paradiis-Fugls Fedre
   Kand en Krage og blive pyntet.
4. Et stykke Trodske-Træ og Tonder
   Kand i Mørke og give Skin.
5. Det er ikke alle gode Kokke,
   Som bære lange Knive.
6. De ere ikke alle gode indvendig,
   Som dreye Pater noster-Baand
   udvendig.
7. For een, under Prædiken i Søvnen niker,
   Kand ey siges: Han samtykker.
8. Fleere lære om gode Gierninger,
   End som der ove dem.

Lenig-

Eenighed.

Eendrægtighed giør Mægtighed.

1. Der ere Aſpecter, ſom kaldes Oppoſitio, Mens andre, ſom kaldes Conjunctio.
2. Mange Gloder tilſammen, Holder Ilden beſt ved lige.
3. Tørre Stikke udi Ilden, Komme de Grønne udi Brand.
4. Saa længe Svine-Hiorden er eenig, Kand Ræven ikke ſkade dem.
5. Medens Oxene holder tilſammen, Angriber Løven dem ikke.
6. Det Faar, ſom løber paa egen Haand, Bliver gierne til Ulvens Deel.
7. Hegen ſmiler ad den Due, Som ſkiller ſig fra Flokken.
8. Før har en Løgn til Eenighed Været bedre, end Sandhed til Oprør.

Aſam-

Usamdrægtighed.

Onde Forere gior kranke Fred.

1. Der holdes ey længer Fred,
   End ens Naboe vil.
2. Trompeteren, der blæste Allarm,
   Blev anseet for storste Fiende.
3. Tidt skyldes den, der støbte Kuglen,
   Og tidt den, der skiød den ud.
4. Doctorer skaffe tidt Sygdom iblant de Sunde,
   Og Procuratorer Splid blant de Eenige.
5. Nogle roger god Lugt til Samling,
   Andre ond Stank til Adspredning.
6. Vaer dig for den Regelse,
   Som har Lugt af Diævels Drek.
7. Den, som vil stødes med Bukken,
   Faaer gierne brudden Pande.
8. Een Viis, som giver sig i Narre-Krig,
   Indfores udi samme Compagnie.

Unge Karle.

Parderen fanges ved sød Viin.

1. Skue ey saa paa et deyligt Ansigt,
Som paa et ypperligt Gemyt.
2. Forgyldt Pille kand forlyste Oynene,
Men giver dog Vemmelse i Bugen.
3. Den, som forlyster sig i Jomfru-Lokker
Kand snarlig blive bestrikket.
4. Heldte dræbe deres Fiender,
Fruentommeret deres Venner.
5. Tidt kand en gammel bedekket Hore
Faae Titul af en sød Jomfrue.
6. De Sybaritters Heste, som vare vante til Dantz,
De vare uduelige til Strid.
7. Tidt ønsker een sig en sort Morinde,
I steden for en hvid Diævelinde.
8. Den, som har en arrig Qvinde,
Regner sig i Svogerskab med Fanden.

I.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

Jom-

Jomfruer.

De vel yndes, de vel findes.

1. Hvor der findes Duer,
   Vil gierne findes Høge.
2. Hvor Gederne i Huuset,
   Der Bukkene paa Taget.
3. Naar Daddelen den er moeden,
   Maa den meest vogtes for Afbrekkere.
4. Den, som haver hvide Katte,
   Maa ey byde Skinderen til Giest.
5. Tidt kand af Honning-søde Bier
   De yndigste Blomster blive skadet.
6. Den, som forseer sin Lykke selv,
   Vil gierne beskylde andre.
7. Fortryd ey paa din Foragt,
   Saa vidt du selv er Aarsagen.
8. Ingen ærlig Karl at foragte,
   Om hans Burer end lugte af Desmer.

Fortroelighed.

Fleere Naboer end Venner.

1. Tidt kalder een dig, sin Broder,
   Og er end ikke din Ven.
2. Dersom hver giorde, som han sagde,
   Fandtes ej Mangel paa ærlige Fo
3. Nogle Eble ere paa den eene Side rø
   Men paa anden Side bleg.
4. Den der holder med din Fiende,
   Troe ham ikke for din Ven.
5. Den, der udraaber sin Vens Feil,
   Gior ham Spot, og sig selv troele
6. Brug ey den Doctor i din Sygdom
   Som skal arve dig efter din Død.
7. En Riig har Venner, at begiære ha
   Gods,
   Og Fiender, at eftertragte det.
8. Stol ey paa din Ven i hans Velma
   Og troe ey din Fiende i hans
   magt.

I.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

Bedrag og Hyklerie.

Troe ey Ulven i Faare-Skind.

1. Fugle-Fængeren viser vel Froet,
Men skiuler derhos Garnet.
2. Fiskeren fremviiser Madingen,
Og derved dølger Krogen.
3. Paa et stykke Piile-Træ
Sættes tidt en Eege-Farve.
4. Et deyligt Billede for til,
Findes tidt huult bag til.
5. Svalen synger hos os om Sommeren,
Men forlader os om Vinteren.
6. Den, der bestryger sig med Desmer,
Mistænkes for en ond Aande.
7. Klinten bær vel yndige Blomster,
Men bringer dog u-yndig Frugt.
8. Løven hilser nok Lammet velkommen,
Men ikke sit Far vel.

Borg og Laan.

Ven laanes, uven kræves.

1. Credit hielper mange op,
   Og vel saa mange ned.
2. De Bier, som vil samle Honning,
   Maa vaere sig vel for Vand-Bier.
3. Tidt lydes meere efter Skriget,
   End der sees efter Ulden.
4. Mange selge ofte Huden,
   Forend de faae skudt Biornen.
5. Nogle slutte saaledes Kiøbet,
   At andre maa betale Viin-Kiøbet.
6. Man maa tage suurt Salt
   Udaf onde Gieldener.
7. Hvor intet er at faae,
   Har Kæiseren forloret sin Ret.
8. Det skal vaere tve sterke Diævle,
   Der skal tage noget fra den Trediesom har intet.

Mager.

Saadan Vinden, saadan runden.

1. Hvad med Synden kommer,
   Det med Sorgen bortgaaer.
2. Da Ulven rovede en Griis fra Svinet,
   Rovede Løven det igien fra Ulven.
3. Vand-Bien den kand tære,
   Hvad Træk-Bien den kand samle.
4. Retfærdighed, som et Belte om Lænderne,
   Nedsiunkes tidt ved Siden til Taskerne.
5. Rider du din stolte Hest med Lyst,
   Tænk paa fattig Esel-drivers Suk.
6. Kratz ey udi den Fattiges Saar,
   Men giv ham heller Plaster.
7. Villiger kommer Sølvet af Jorden,
   End ud af den Gierriges Hænder.
8. Da Fornøyelighed er beste Rigdom,
   Har hver selv skyld, der ey er rig.

Løn som forskyldt.

Let Heste-Kiøb, stakket Dag-Ridt.

1. Efter den søde Klode
Følger den suure Svie.
2. Den, som saaer nær ved Solen,
Faaer at høste nær ved Jorden.
3. Den, som vil træde andre under,
Bliver tidt selv undertraad.
4. Naar Aberne driste paa Parderens Død,
Blive de ofte af den dødet.
5. Da Frøerne græd for Konge,
Saa fik de en Stork.
6. Naar de smaa Fugle trættes,
Bliver gierne Glenten Dommere.
7. Da Fuglen og Skællen de sloges,
Tog Fiskeren dem begge til fange.
8. Den, som lader sig lokke til at stixle,
Bliver nødiget til at hænge.

Uret

Aret Belønning.

Nottigste Stierner, sletteste Navne.

1. Den høyre Haand forretter Verket,
   Og den venstre zires med Ringen.
2. Himlen giver Jorden Regn,
   Jorden yder Himlen Stank.
3. Haved fluger det ferske Vand i sig,
   Og giver det salte fra sig.
4. Blomstret deeler Edderkoppen sin Saft,
   Og Edderkoppen yder det sin Gift.
5. Medens Brændet føder Ilden,
   Fortærer Ilden Brændet.
6. Den Hest, som faaer meest Havre,
   Er meest villig til at slaae af.
7. Den, som drager Hunden af Brønden,
   Faaer tidt Merke af hans Tænder.
8. Den, som Patronen har hiulpet til Brød,
   Er færdig at æde Patronens med.

Ørkesløshed.

Enten pumpe eller siunke.

1. Den, som drikker om Natten og sover om Dagen,
   Tænker at gaae ingen i Veyen.
2. Hvor Ørkesløshed aabner Dørren,
   Løber Laster i Hobetal ind.
3. Naar du giør intet Godt,
   Lærer du at giøre alt Ondt.
4. Den Jord der ligger meest i Hvile,
   Den bærer meest Ukrud.
5. Jo meere et Vand staaer stille,
   Jo førre bliver det suurt.
6. Jo mindre Bøger bliver læst,
   Jo meere forderved af Støv.
7. Det Værge, som mindst bliver brugt,
   Bliver snarest fortæret af Rust.
8. Hvad den Dovne klager over Tiden,
   Klager Tiden over den Dovne.

Efterladenhed.

Bag efter kommer tyndt Øll.

1. Da mange Ting hviler paa Tiden,
   Saa forhvil du ikke den.
2. Siig ikke, du vil fordrive Tiden,
   Tiden fordriver baade sig og dig.
3. Grib Leilighed for til, hvor den har Haar,
   Og ey bag til, hvor den er skaldet.
4. For kom Sneglen til Maalet ved Flittighed,
   End Haren ved Sovnagtighed.
5. Tidt kastes Bronden igien,
   Naar Barnet er druknet.
6. Forstandernes Efterladenhed
   Volder Børnenes Uvidenhed.
7. Ulvens Sult og Hyrdens Søvn,
   Gier Faarene til et Bytte.
8. At lære Godt, og intet giøre,
   Er at samle Gods, og intet nyde.

Skienk

Skienk og Gave.

Vel smurt, godt agende.

1. Der kand best sees igiennem Fingre,
   Naar der strikkes noget imellem.
2. Kommer du noget i Vejskaalen,
   Strax helder Balancen did.
3. Efter en aaben Haand
   Folger et tillukt Øre.
4. Krud er ey saa stærkt,
   Det jo kand døves med Skienk.
5. Penge bryde ey alleene blode Gemyter,
   Men og haarde Steen-Klipper.
6. Intet Venskab er saa standhaftig,
   Som Fordeel jo kand bryde.
7. Skienk kand forvende Talen for de Viise,
   Og forblinde Øyne paa de Høy-Viise.
8. Nyst den Ogle fra din Haand,
   Som vil betage dig dit Liv.

Trofasthed.

Eet Hierte, een Tunge.

1. Oprigtighed er en Dyd,
Hvor den ogsaa findes.
2. Ærlig Titul gives vel mange,
Men fortienes ikkun af faae.
3. Som Ærligheds Titul ey elskes af de Store,
Saa foragtes den og nu af de Smaa.
4. Høje Tituler bestaaer af det Udvendige,
Men ærlig Titul af det Indvendige.
5. Vil du søge dig en Velsignelse,
Sog den ey med laadne Hænder.
6. Hvor Falskhed er naturaliseret,
Maa Fortrolighed være fremmed.
7. Siig ey, hvad du af din Ven har hørt,
Aabenbar ey, hvad han dig har betroed.
8. Forvar vel det Gods, som er dit eget,
Og meere dig selv fra det, som er andres.

Nysgierrig.

Unyttig Lydelse, u-yndig Horelse.

1. God Tiding høres tidlig nok,
Ond Tiding alt for tidlig.
2. Undertiden hører du det i een Dag,
Du ønskede ey at vide et heelt Aar.
3. Tidt længes man efter Posten,
Og bedrøves dog ved dens Bud.
4. Sporg ey saa efter Feil hos andre,
At derved spørges dine egne.
5. Undersøg heller, hvad du skal giøre,
End hvad andre have giort.
6. Den, der bliver ved Jorden,
Faaer ingen høye Fald.
7. Lykken slaar ey altid, naar den truer,
Og truer ey altid, før den slaaer.
8. Vidste alle Mand alles Tanker,
Blev mindre Fred og meere Strid.

Begierlighed.

Sødt for Munden, suurt for Mauven.

1. Honning giver vel Sødhed i Munden,
   Men Galde udi Blodet.
2. Gamle og usunde Mauver
   Ynder helst salt og usund Mad.
3. Den i Dag græder at have alt formeget
   Græder i Morgen for at faae meere.
4. Ved det du vilt varme dig,
   Vaer du ikke brænder dig.
5. Kald ikke Tiger-Dyret ind,
   For at drive Hundene ud.
6. Da Haren kom i Strid med Ørnen,
   Begierte han Succurs af Ræven.
7. Den som ubetænkt sporger,
   Faaer tidt ubehageligt Svar.
8. Betael god Spillemand for han spiller,
   Men heller en ond for han holder op.

Hevngierrig.

Efter Klode kommer Svie.

1. Forbind ikke dit Saar
Med andre deres Blod.
2. Bland ikke din Iver med Vrede,
Ey heller din Vrede med Hævn.
3. Lad ingen Velgierning ubelonnet,
Og ingen Hævn Hukommelse.
4. Den Fisk, som vil sluge andre,
Bliver tidt fangen ved Krogen.
5. Naar Hunden bider i Steenen,
Forbider han tidt sin Tand.
6. Naar Bien udstinger sin Braad,
Saa mister den sit Liv.
7. Slaaer du en anden død,
Da slaae dig selv en Bylde.
8. At overvinde er Menneskelig,
Men at tilgive er Gudelig.

Vre

Vrede og Forladelse.

Bien har vel Braad, men ogsaa Honning.

1. Lad din Vrede ey bemestre dig,
Eller din Natur berove dig.
2. Mellem en Vred og en Galen
Er ingen Forskiel uden Tiden.
3. Lad din forgangen Fortræd
Ey forvolde dig en nye.
4. Saa gierne, som ringe Folk vil bruge Hævn,
Bør Mægtigere at bruge Forladelse.
5. Den, som overvinder sig selv,
Fremviser en ypperlig Seyer.
6. Vil du vise en stor Triumph,
Da yd den Godt, som dig ydede Ondt.
7. Tael ey meere om toe Fiender,
End du vilt høre af toe Venner.
8. Spil undfanger Vrede, Vrede avler Eeder,
Eeder føder Klammer, Klammer bringer Jammer.

Hvert Land sin Skik.

Hvert Liv sin Lyst, hver Lyst sin Lov.

1. Stik Fingeren udi Jorden,
   Og lugt udi hvad Land du est.
2. Det, som var smukt hos de Romere,
   Var slemt hos de Grækere.
3. Det, som loed vel hos Jøderne,
   Lod ilde hos de Syrer.
4. Begiv dig ey udi Vandet,
   For du faaer lært at svømme.
5. Førend Anden gir sig ud at svømme,
   Smager den først Kæred.
6. Førend Ræven besøger Løven,
   Betragter han forriges Fodspor.
7. Den der paatager sig det han ey forstaar,
   Gaaer det, som Spinnen udi Bikubben.
8. Skue ey saa paa andres Udyd,
   At du forglemmer din egen Dyd.

Vane.

Blode Klæder, kielne Lemmer.

1. Den Soe i Vang er vant,
   Er ey god at afvænne.
2. Den Hund, som er vant i Kiøkenet,
   Kierer sig ey meget om Jagten.
3. Naar Skik bliver til en Brug,
   Bliver Brug til en Vane.
4. Hvor Forældrene distilerer,
   Faae Børn Smag af Brændevin.
5. Tidt drikker saaledes Manden,
   At Konen findes Øll-Sing.
6. Den, som venner sig til at knurre,
   Kommer maglig til at skiendes.
7. Den, som begynder med smaa Eder,
   Kand omsider de store uden ad.
8. Hos den, som er vant at lyve,
   Mistroes hans beste Sandhed.

Indbildninger.

Vinde gir Bug og intet Fedt.

1. En sovende Slave
Drømmer sig tidt en stor Herre.
2. Mange tænke længre frem,
End som de komme hen.
3. Egen Viisdoms Indbildning
Er Daarskabs visse Tegn.
4. En Læst Indbildninger ere mange,
Men en fuld Ladning er for mange.
5. Hvis Daaren ey ovede sin Daarskab,
Blev de Viises Klogskab ey bekient.
6. Holdt vel Vagt paa dit Huus,
Men meere over din Daarskab.
7. Hvad nytter Navn og Tittul
Forunden Gavn og Embede.
8. Den, som spiser sig med høye Tanker,
Legger sig tidt med slunken Mave.

Daarskab.

Aben skal og have sin Torve Dag.

1. Tidt gaaer een gammel Giek
I Talled for to unge.
2. Som Valnedden kiendes paa Vægten,
Saa Daaren paa sin Tale.
3. Der som Daaren selv kunde tie,
Blev hans Daarskab tidt dølget.
4. Lettere skiuler een Viis sin Viisdom
End een Daare sin Daarskab.
5. Bedre som et u-fornuftigt Dyr at tie,
End som een Daare at tale.
6. Een Viis tager Lærdom af een Daare,
Bedre end een Daare af een Viis.
7. Daaren bliver saa hoven af Roes,
Som et Aadsel fuld af Vind.
8. Svar Daaren saa med din Klogskab,
At han kand kiende sin Daarskab.

Gemeenskab.

Hvad vil Spurren i Thrane Dantz?

1. Leg ej din Mad udi Pose
   Med hver, som holder aaben.
2. Een Fiendes Venskab for Nytsmaal
   Bedvarer saa lenge det varer.
3. Forend du giver dig udi Broderskab
   Merk om dens Anhang er dig taalelig.
4. Den der gior Gemeenskab med Elephant-Mesteren,
   Maa forandre sine Huus-Dørre.
5. Skiempt ej med høje Herrer,
   Ej heller med for gemeene Folk.
6. Skiempt med dine jevnlige,
   Sagde Skræderen til sin Son.
7. Studen kand blive bange
   Naar han bydes til Løvens Maaltid.
8. Besøgelse ud af mange Gæster
   Gior knap Tæring for Værten.

Uti-

Utidig Kiærlighed.

Spar ey den Slange, som dig vil dræbe.

1. Efterladelse i Straffen,
   Er Tilladelse udi Laster.
2. Den Morders Søn Kongen sparede,
   Dræbte omsider Kongens Søn.
3. Opvarmer du en Slange i din Barm,
   Maa du frygte dig for dens Brod.
4. Aben slikkede saa længe paa Filen,
   Til den afslikkede sin egen Tunge.
5. Naar Hvet-Steenen sliber Jernet,
   Forslider den sig selv.
6. Storm-Vind enten udslukker Ilden,
   Eller gior den alt for stor.
7. En Lampe kand og slukkes
   Udaf formegen Olje.
8. Elsk dine Børn saa i Ungdommen,
   At de ey foragte dig i Alderdommen.

Haardt imod haardt.

Onde Børn ilde vugges.

1. Til skurvede Hoveder
Hører skarpeste Lund.
2. Jo haardere Mølle-Steen,
Jo skarpere Bilde-Jern.
3. Til groft og rustet Jern
Høre grove og haarde Fiile.
4. Til de stive Heste
Bør sterke Capsoner.
5. Til Trolde at dræbe,
Hør Torden-Steene.
6. Til Ulve-Kiød
Hører Hunde-Tand.
7. Saadan Lyd der giøres,
Saadant Echo der høres.
8. Den ey vil høre Knurren,
Holde inde med sin Murren.

Godt

Godt af Ondt.

Onde Sæder, gode Love.

1. Der høres ey saa ond en Gierning,
Som jo kand give en god Lærdom.
2. Efter stinkende Pole-Vand,
Kand vore vellugtende Blomster.
3. Efter suur og raaden Godske,
Kand avles sundt og godt Korn.
4. Den Krøbling, som ey selv kand gaae,
Kand dog vise anden ret Vey.
5. Tidt kand en ilde skikket Skræder
Sye en velskikket Klædning.
6. Udaf den verste Forgift
Præpareres den beste Teriac.
7. En uforvarende Ulv
Eeniger tidt de vrede Sviin.
8. Den skarpeste Krig
Sigter til den bestandigste Fred.

Begyndelse og Ende.

Gior ej Regning uden Vært.

1. Som Enden er sidst udi Gierningen,
   Maa den være først i Betragtelsen.
2. Begynd din Tone ej høyer
   End du kand føre den ud.
3. Strek Fødderne ej længer ud
   End Dynen den kand rekke.
4. Den der begynder sin Vej springende
   Han ender den gierne haltende.
5. Tidt førend den Riige sidder op,
   Har den Fattige drukket sine Pen-
   ge bort.
6. For en Muus ud af et Bierg,
   Er ej heele Bierget svanger.
7. Fordi Guld kommer ud af Jorden,
   Findes ikke Guld udi hvers Jord.
8. Lee ikke, naar Lykken gaar dig i Tie-
   neste;
   Græd ikke heller, naar den taer Af-
   skeed.

For-

Forfarenhed.

Forsøgt Mand er god at giæste.

1. En Lærd og en Erfaren
Kand gaae sammen udi Laug.
2. Bedre at vise seende Klogskab,
End at stoele paa blind Lykke.
3. I Strid er Videnskab og Viisdom
De beste Skiold og Glavind.
4. Tiden er Kundskabs Moder,
Og Erfarenheds Lære-Mester.
5. Den, som følger sine egne Raad,
Han maa tidt fattes andres.
6. Eselet der bær mange Bøger,
Er derfor ey bog-lærd.
7. Et Esel kand blive ført til Mecca,
Og kommer dog et Esel tilbage.
8. Har du ey en ædel Fader,
Viis at Dyden er din Moder.

Hof-

Hof-Væsen.

Tidt af sød Viin suur Ædike.

1. Bedre om Hof-Levnet at høre,
End selv at forsøge.
2. Der tiener Ti til Hove
For een Mands Lykke.
3. Den Vind, som blæser nogle i god Havn,
Blæser andre hen paa Klipper.
4. Den Forkier-Brikke, som nu slaaer een ud,
Bliver anden Tid af samme udslaget.
5. Tidt den der fødes i Hof-Naade,
Maa døe i Unaade.
6. Udi skiønne forgyldte Bøger
Læses tidt blodige Tragoedier.
7. Paa høyeste Taarn og Slotte
Treffer allersnareſt Torden.
8. Flik heller din gamle Kiol udi en Vraa,
End at tigge en ny til Hove.

Frek

Frek og Freidig.

Tidt er Frygten større end Faren.

1. Een Heldt frygter meere for Spotten
End som for Døden.

2. Før døer Løven ud af Hunger
End han spiser Hunde-Levning.

3. Den ej kand faae Hielp af Ørnen,
Han søge den ej hos Uglen.

4. Heller æde Brød udi lappet Kiol,
End tage imod Forekastelse.

5. Lad Hofmod ej ophøje dig,
Og Blødhed ej undertrykke dig.

6. Svar den som skielder dig for Laster,
At du veed fleere med dig end han.

7. Svar den som vil roese dig,
At du kiender nok dine Feil.

8. Ofte har veltalende Tunge
Bundet meer end draget Sverd.

Alderdom.

Nedboyed Ryg, opløftet Hierte.

1. Førend du roeser dig af din Alder
Lad andre først roese dit Levned.
2. Skal graa Haar zire din Alderdom
Maa Dyder zire de graa Haar.
3. Saa gierne een ung vil leve,
Saa nødig vil en gammel døe.
4. Ved det at Lyset brænder,
Udbrænder det sig selv.
5. Et Haar borte
Giør andet Haar blot.
6. Det første Sand igiennem Glasset,
Korter Tiden saa vel som det sidste.
7. Den Friske fattes alle Ting,
Den Syge kun det eene.
8. Paa Alder følger Sygdom,
Paa Sygdom følger Døden.

Jo

Døden.

Enden god / alting god.

1. Der er mange Kiende-Tegn for Døden,
   Men ingen til Sikkerhed for Livet.
2. Det er ej saa meget om længe at leve,
   Som det er om vel at døe.
3. Der hør Møje til at opholde Livet
   Men meer Beredelse at tage imod Døden
4. Endten seer du Ende paa Verden
   Eller Verden Ende paa dig.
5. Vi fødes til at døe
   Og døe for at leve.
6. Frygt ikke for den Løve
   I hvilken du kand finde Honning.
7. Din Død er ej *Total*
   Ikke heller *perpetual*
8. Hav dødelige Tanker midt i dit Liv
   Og levende Haab midt i din Død.

Register.

1 Øvrighed. 2 Underdaner.
3 Overmænd. 4 Undermænd.
5 Embeder. 6 Leegmand.
7 Lærere.
8 Tilhørere.
9 Dommere.
10 Sagsøgere.
11 Officerer.
12 Gemeene.
13 Forældre.
14 Børn.
15 Hosbondet.
16 Tiennere.
17 Manddom. 18 Ungdom.
19 Giftermaal.
20 Egteskab.
21 Høye Embeders Farligh.
22 Herre Gunstes Vanskeligh.
23 Flittighed. 24 Ladhed.
25 Oprigtighed.
26 Falskhed.
27 Rigdom. 28 Fattigdom.
29 Fornøyelighed.
30 Gierrighed.
31 Gavmild.
32 Karrig.

33 Ydmyg. 34 Hofferdig.
35 Maadelighed.
36 Drukkenskab.
37 Sparsom. 38 Ødsel.
39 Taushed.
40 Sladder.
41 Dyd.
42 Ond Natur.
43 Sandhed.
44 Løgn.
45 Forligelig.
46 Klammervoren.
47 Forsigtig.
48 Ubetænksom.
49 Tilsiuns
50 Forsommelig.
51 Veltalenhed.
52 Storpralende.
53 Venner at velge.
54 Venskab at holde.
55 Frimodig.
56 Kleinmodig.
57 Fromhed.
58 Strenghed.
59 Tids Fordriv.
60 Skiempt.
61 Rygte.
62 Bagvaskelse.
63 Taknemmelighed.
64 U-taknemmelighed.
65 Medgang.
66 Modgang.
67 Lykkens Forandring.
68 Klog af andres Skade.
99 Spil og Dobbel.
70 Fremmede Sager.
71 Som selv vil hændes.
72 Lige for Lige. 73 Had.
74 Misundelse.
75 Selv Ryes.
77 Eenighed.
78 U-sandrægtighed.
79 Unge Karle.
80 Jomfruer.
81 Fortroligheb.
82 Bedrag og Hykleri.
83 Borg og Laan. 84 Aager.
85 Løn som forskyldt.
86 Uret Belønning.
87 Orkesløshed.
88 Efterladenhed.
89 Skienk og Gave.
90 Troefasthed.
91 Ryesgierrig.
92 Begierlighed.
93 Hænglærig.
94 Vrede og Forladelse.
95 Hver Land sin Skik.
96 Vane.
97 Indbildninger.
97 Daarskab.
99 Gemeenskab.
100 U-tidig Kiærlighed.
101 Hart imod Hart.
102 Got af Ondt.
103 Begyndelse og Ende.
104 Forfarenhed.
105 Hof-væsen.
106 Frek og Freidig.
107 Alderdom.
108 Døden,

Som gior

E N D E.